

FERENC PÁPA ÜZENETE A SZEGÉNYEK 8. VILÁGNAPJÁRA

2024. november 17.

„A szegény imája eljut Istenhez” (vö. Sir 21,6)

Kedves Testvéreim!

1. „A szegény imája Isten fülébe jut” (Sir 21,6). A bibliai bölcsességnek ez a kijelentése az idei, az imádságnak szentelt évben, előretekintve a 2025., rendes jubileumra kiválóan segíthet felkészülnünk a szegények nyolcadik világnapjára, amelyet november 17-én tartunk. A keresztény remény magában foglalja azt a bizonyosságot, hogy az ima Isten színe elé jut; de itt nem akármilyen ima szerepel, hanem *a szegények imája!* Gondolkozzunk el ezen a szón, „olvassunk” a szegények arcán és történeteiben, akikkel korunkban találkozunk, hogy az imádság a velük való közösség és a szenvedésükben való osztozás terévé váljon.

2. *Jézusnak, Sirák fiának könyve*, melyre utalunk, kevésbé ismert, de érdemes a felfedezésre a benne tárgyalt témák gazdagsága miatt, különösen az embernek Istenhez és a világhoz fűződő kapcsolatát illetően. Szerzője, Sirák fia egy tanító, egy jeruzsálemi írástudó, aki valószínűleg a Kr. e. 2. században írt. Az izraeli hagyományból merítő bölcs, aki az emberi élet különböző területeiről tanít: a munkától a családig, a társadalmi élettől az ifjúság neveléséig; foglalkozik az Istenbe vetett hit és a törvény betartásának témájával. Érinti a szabadság, a gonosz és az isteni igazságosság nem könnyű kérdéseit, melyek napjainkban is nagyon aktuálisak. Sirák fia a Szentlélektől ihletve mindenkinek utat akar mutatni az Isten és a testvérek előtti bölcs és méltóságteljes élet felé.

3. Az egyik téma, amelyre ez a szent író a legtöbb figyelmet fordítja, az *imádság*. Nagy buzgalommal teszi ezt, mert saját, személyes tapasztalatának ad hangot. Valóban, az imádságról szóló egyetlen írás sem lehetne hatásos és termékeny, ha nem olyan embertől származna, aki nap mint nap Isten jelenlétében él és az ő szavát hallgatja. Sirák fia kijelenti, hogy már ifjúkorától kezdve kereste a bölcsességet: „Fölemeltem a földről szavam, és könyörögtem, hogy megmeneküljek a haláltól” (Sir 51,13).

4. Útja során felfedezte a kinyilatkoztatás egyik alapvető tapasztalatát, nevezetesen azt, hogy *a szegények kiváltságos helyet foglalnak el Isten szívében*, olyannyira, hogy szenvedésükkel szemben Isten „türelmetlen”, amíg nem szolgáltat nekik igazságot: „A megalázkodó imádsága áthatol a felhőkön, és meg nem nyugszik, amíg oda nem jut, nem tágit, amíg a Magasságbeli rá nem tekint. Az Úr nem is késlekedik, hanem igazságot szolgáltat az igazaknak, és ítéletet mond” (Sir 35,21–22). Isten ismeri gyermekei szenvedését, mert figyelmes és gondoskodó atyja mindenkinek. Atyaként viseli gondját

azoknak, akiknek a legnagyobb szükségük van rá: a szegényeknek, a kirekesztetteknek, a szenvedőknek, az elfeledetteknek... Senki sincs kizárva a szívéből, mert öelötte mindannyian szegények és rászorulók vagyunk. Mindannyian koldusok vagyunk, mert Isten nélkül semmik lennénk. Még életünk sem lenne, ha Istentől nem kaptuk volna. És mégis, milyen gyakran élünk úgy, mintha az életnek az urai lennénk vagy meg kellene hódítanunk azt! A világ gondolkodásmódja azt követeli, hogy valakivé legyünk, bármi áron nevet szerezzünk magunknak, megszegjük a társadalmi szabályokat is, csak hogy gazdagságra tegyünk szert. Micsoda szomorú ábránd! A boldogságot nem lehet mások jogait és méltóságát lábbal tiporva elnyerni.

A háborús erőszak feltárja, mekkora arrogancia vezeti azokat, akik az emberek szemében erősnek tartják magukat, Isten szemében azonban gyengék. *Hány embert tett szegénnyé ez a fegyverekkel csinált rossz politika*, hány és hány ártatlan ember lett áldozattá! Mégsem hátrálhatunk meg. Az Úr tanítványai tudják, hogy e „kicsinyek” mindannyian Isten Fiának arcát viselik, és hogy szolidaritásunknak és a keresztény szeretet kifejezésének mindannyiukhoz el kell érnie: „Minden keresztény személy és közösség arra hivatott, hogy Isten eszköze legyen a szegények felszabadítására és támogatására, oly módon, hogy teljesen beépülhessenek a társadalomba; ez azt feltételezi, hogy tanulóknak és figyelmeseknek legyünk a szegények kiáltásának meghallására és megsegítésükre” (*Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 187).

5. Az idej, az imádságnak szentelt évben *a szegények imájának a sajátunkká is kell válnia és együtt kell velük imádkoznunk*. Ez egy olyan kihívás, amelyet vállalnunk kell, és egy olyan lelkipásztori tevékenység, amelyet táplálnunk kell. Mert „a szegények által leginkább megszenvedett hátrányos megkülönböztetés a spirituális figyelem hiánya. A legtöbb szegény különösen nyitott a hitre; szükségük van Istenre, és nem mulasztjuk el, hogy felkínáljuk nekik Isten barátságát, áldását, szavát, a szentségeket és a hitbeli növekedés és érlelődés útját. A szegények melletti alapvető döntést főképp a kivételes és elsődleges vallási figyelem nyelvére kell lefordítani” (uo. 200).

Mindehhez olyan alázatos szívre van szükség, amely elég bátor, hogy koldussá váljon. Amely kész magát szegénynek és rászorulónak látni. A szegénység, az alázat és a bizalom között szoros kapcsolat van. Az igazán szegény ember tud alázatos lenni, ahogyan Szent Ágoston mondta: „A szegény embernek nincs mire büszkének lennie, a gazdag embernek meg kell küzdenie a büszkeségével. Hallgassatok tehát rám: legyetek igazán szegények, legyetek erényesek, legyetek alázatosak” (*Sermones*, 14,4). Az alázatos embernek nincs mivel dicsekednie, és nincs, amire igényt tarthatna; tudja, hogy önmagára nem támaszkodhat, de szilárdan hiszi, hogy segítségül hívhatja Isten irgalmas szeretetét, úgy állva előtte, mint a bűnbánattal hazatérő tékozló fiú, aki apja ölelését fogadja (vö. Lk 15,11–24). Mivel a szegény ember másra nem számíthat, Istentől kap erőt és őbelé helyezi minden bizalmát. Az alázatból születik ugyanis annak bizonyossága, hogy Isten soha nem hagy magunkra és nem hagy válasz nélkül.

6. A szegényeknek, akik városainkban élnek és közösségeinkhez tartoznak, azt mondom: ne veszítsétek el ezt a bizonyosságot! *Isten gondoskodik mindannyiótokról és közel van hozzátok*. Nem feledkezik meg rólatok, soha nem is tudna megfélemlíteni. Mindannyian tapasztaljuk időnként, hogy imáink látszólag válasz nélkül maradnak. Van, hogy szabadulást kérünk egy szenvedést hozó és megalázó nyomorúságból, és úgy tűnik, Isten nem válaszol kérésünkre. De Isten hallgatása nem azt jelenti, hogy nem törődik szenvedésünkkel, hanem inkább egy olyan üzenet rejlik benne, amelyet bizalommal kell fogadnunk, őrá és az ő akaratára hagyatkozva. Ismét Sirák fiának tanúságára gondolhatunk: „A szegény imája Isten fülébe jut, és sietve megjön számára az

ítélet” (Sir 21,6). Az igazi reménység hangjai tehát a szegénységből fakadhatnak fel. Emlékezzünk: „Amikor az egyén benső élete bezárkózik a saját érdekeibe, akkor nem marad hely mások számára, többé nem jöhetnek be a szegények, többé nem hallja Isten hangját, nem örül szeretete édes örömének. [...] ez nem a Szentlélekben való élet, amely a feltámadott Krisztus szívéből forrászik” (*Evangelii gaudium* apostoli buzdítás, 2).

7. A *szegények világnapja* mára minden egyházi közösség számára találkozási ponttá vált. Ez egy olyan lelkipásztori lehetőség, amelynek a jelentőségét nem szabad alábecsülni, mert minden hívőt arra ösztönöz, hogy meghallja a szegények imáit, és tudatosítsa magában jelenlétüket, szükségleteiket. Kedvező alkalom olyan kezdeményezésekre, amelyek a szegényeket tevőlegesen segítik, illetve annak a sok önkéntesnek az elismerésére és támogatására, akik szenvedélyes szeretettel kötelezik el magukat a leginkább rászoruló felkarolására. Hálát kell adnunk az Úrnak azokért az emberekért, akik készséggel meghallgatják és támogatják a legszegényebbeket. Akik – papok, megszentelt személyek és világiak – tanúságtételükkel kifejezik, hogy Isten válaszol mindazok imáira, akik hozzá fordulnak. A hallgatás megtörik tehát minden alkalommal, amikor egy rászoruló testvér befogadásra és ölelésre talál. A szegények még mindig tudnak mit tanítani nekünk, mert egy olyan kultúrában, amely a gazdagságot helyezi előtérbe és az emberek méltóságát gyakran feláldozza az anyagi javak oltárán, ők az árral szemben úsznak, rámutatva arra, hogy valami egészen más az, ami elengedhetetlen az élethez.

Az imádság tehát a találkozássá és közelséggé váló szeretetben válik hitelessé. *Ha nem fakadnak belőle konkrét tettek, akkor hiábavaló*, mert „a hit [...] halott tettek nélkül” (Jak 2,26). *Az imádság nélküli szeretetnek viszont az a veszélye, hogy emberbarátsággá válik, és hamar kifulladásra kerül.* „Hűséggel megélt mindennapi ima nélkül cselekedeteink kiüresednek, elveszítik mélységes lelkületüket és pusztá aktivizmussá silányulnak” (XVI. Benedek pápa katekézise, 2012. április 25.). Szükséges, hogy ellenálljunk ennek a kísértésnek és megőrizzük éberségünket azzal az erővel és kitartással, amely az életet adó Szentlélektől származik.

8. Ebben az összefüggésben helyesen tesszük, ha felidézzük *Kalkuttai Teréz anya* életének tanúságtételét, egy olyan asszonyét, aki az életét a szegényekért szentelte. Sokszor elismételte, hogy *az ima számára az a tér, ahol erőt és hitet merít a szegények szolgálatára szóló küldetéséhez.* Amikor 1985. október 26-án beszélt az ENSZ közgyűlésén, mindenkinek megmutatta a rózsafüzért, amelyet mindig a kezében tartott, és ezt mondta: „Én csak egy szegény imádkozó szerzetesnő vagyok. Amikor imádkozom, Jézus a szívembe oltja szeretetét, én pedig megyek, és továbbadom azt minden szegénynek, akivel útközben találkozom. Imádkozzatok ti is! Imádkozzatok, és észre fogjátok venni a szegényeket, akik ott vannak mellettetek! Talán a házatokban, veletek egy emeleten élnek. Talán még otthonotokban is van olyan, aki tőletek várja a szeretetet. Imádkozzatok, és megnyílik a szemetek, és a szívetek megtelik szeretettel!”

És hogyan is ne emlékeznénk meg itt, Róma városában *Labre Szent Benedek Józsefről* (1748–1783), akinek teste a Santa Maria ai Monti-plébániatemplomban nyugszik, és akit ott tisztelnek. Zarándokként érkezett Franciaországból Rómába, sok kolostorban elutasították, élete utolsó éveit szegényen, a szegények között élte le, hosszú órákat töltött szentségimádással, imádkozta a rózsafüzért és a breviáriumot, olvasta az Újszövetséget és a *Krisztus követését*. Mivel nem volt még egy kis szobája sem, ahol megpihenhetett volna, általában a Colosseum romjai között aludt mint „Isten vándora”, életét Istenhez szálló szüntelen imádsággá formálva.

9. Ahogy haladunk a szentév felé, arra bátorítok mindenkit, hogy váljon *a remény zárándokává*, és apró jelekkel, kézzelfoghatóan cselekedjen egy jobb jövőért. Ne felejtjük el megbecsülni „a szeretet apró részleteit” (vö. *Gaudete et exsultate* apostoli buzdítás, 145): megállni, közelebb lépni, egy kis figyelmet, egy mosolyt, egy érintést, egy vigasztaló szót adni... Ezek a jelek nem maguktól értetődőek, hanem mindennapos elköteleződést igényelnek, gyakran rejtve és csendben, de az imából erőt nyerve. Korunkban, amikor a remény énekének hangjait kiszorítja a fegyverropogás, a sok ártatlan sebesült kiáltása és a háború számtalan áldozatának némasága, forduljunk Istenhez a békéért könyörögve. Rászorulunk a békére, és üres tenyérrel, értékes ajándékként fogadjuk, ugyanakkor fáradozunk is azért, hogy mindennapi életünknek részévé váljon.

10. Minden élethelyzetben arra kapunk meghívást, hogy *a szegények barátai* legyünk, Jézus nyomdokaiba lépve, aki elsőként vállalt szolidaritást a legutolsókkal. Segítsen bennünket ezen az úton a Boldogságos Szűz Mária, aki Banneux-ban megjelenve, olyan üzenetet hagyott ránk, amelyet nem szabad elfelejtenünk: „Én vagyok a szegények Szüze.” Órá, akire Isten rátekintett alázatos szegénysége miatt, és aki engedelmességével nagy dolgokat vitt véghez, órá bízzuk imáinkat azzal a biztos meggyőződéssel, hogy azok eljutnak az égbe és meghallgatásra találnak.

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2024. június 13-án, Páduai Szent Antalnak, a szegények védőszentjének emléknapiján.

Ferenc